

מתווה להוראת חומש שמות בכיתה ח-עולים חדשים, תשפ"ז

בעז"ה במהלך השנה, לפי סדר הלימדה, יתפרסמו באתר דפים מלווי למידה והדרכה ממוקדת לכל פרק בהתאמה לתכנית שלפניכם ולמיומנויות הנדרשות.

הנחיות למורי עולים:

- חשוב מאוד שהתלמיד יכיר את הסיפור הכללי גם על חשבון הפרטים.
- בטבלה המצורפת מסומנים הפרקים שמתוכם יהיו השאלות לעולים במבחן מפמר. כמובן שאם יש אפשרות מומלץ להרחיב ולהוסיף את פרקי הבחירה.
- במידה והתוכנית לא תואמת לרמת התלמידים נא צרו קשר עם נעמי מדריכת עולים בתנך כדי להתאים את תוכנית הלימודים.
- תלמידים ברמה גבוהה יותר שיכולים ללמוד את כל החומר ולהיבחן במבחן הרגיל יקבלו תוספת 10 נקודות.
- השאלות במבחן לעולים יתמקדו בפשט הכתובים עם פרושי רש"י בודדים בלבד, לפי המוזכר בטבלה. אין צורך ללמוד את פרושי רש"י כלשונם.
- לכל שאלה מוזמנים לפנות לנעמי פרקש מדריכת תנ"ך לעולים 0556690993

המיומנויות הנדרשות בכיתה ח:

- דפדוף והתמצאות
- איתור פרטים (למיומנות זו שלושה חלקים)

מקרא צבעים:

פרקים שנכללים בתוכנית הלימודים ומתוכם יהיו השאלות במבחן מפמר.

פרקים ונושאים שנכללים בתוכנית הלימודים אבל לא יופיעו במבחן מפמר לעולים

פרקים לבחירה. מורה של עולים שיוכל ללמדם- נהדר! לא יהיו שאלות מפרקים אלה.

נושאים עיקריים בפרק	פירושי רש"י נדרשים	רעיונות גדולים ביחידות ההוראה
הקדמה לחומש, שיעבוד מצרים ומינוי משה - פרקים א-ה: 8 עד 12 שיעורים. עשרת המכות - פרקים ו-יא: 2 עד 3 שיעורים [אלול עד חשוון]		
א	- הירידה למצרים - ממשפחה לעם - תגובת המצרים, הדרגה בגזירות של פרעה - המיילדות- המעשה, המניע השכר	מאמץ אנושי (אתערותא דלתתא) עשוי לעורר התערבות אלוקית (אתערותא דלעילא). דמויות שונות בפרשה מתגלות באומץ לב, באכפתיות, ובמסירות נפש למען עם ישראל ועלינו ללמוד מהן. לאורך ההיסטוריה נדרשת השגחה ייחודית של ה' כדי להבטיח את קיומו של עם ישראל
ב	- הצלתו של משה: אם משה, בת פרעה, מרים - דמותו של משה כפי שהיא עולה מפרק ב, - ה' שומע את שוועת העם	
ג, א - י	- מעמד הסנה	
ג, יא –כב	- פירוש אחד לסמליות הסנה (לפי פרשן שהמורה בוחר)	
ד, א- יב בכלליות	- טענות משה ותשובות ה' בדו שיח – בכותרות (אין חובה ללמד מתוך	

רעיונות גדולים ביחידות ההוראה	פירושי רש"י נדרשים	נושאים עיקריים בפרק	
		הפסוקים)התלמידים צריכים להכיר אות אחד.	
	(טז) -יהיה לך לפה - למליץ (=למתרגם), לפי שאתה כבד פה. (טז) -לאלוהים	- טענת משה האחרונה ותשובת ה'	ד, יג - יז
	(ו)- הנוגשים (ח) -ואת מתכונת הלבנים – עד המילים: "העבודה עליהם". (יד) -ויכו שטרי בני ישראל - עד המילים "את עושי המלאכה".	- גזרת התבן - התמודדות השוטרים ומשה ואהרן	ה, א-יד טו-י, א
למכות מצרים והניסים במדבר - מטרות: - להגדיל את שמו של ה' בעולם - להגדיל את אמונת עם ישראל בה' ובכוחו		-מבט כללי על המכות מה קרה בכל מכה ומטרתן באופן כללי. נושא זה לא יופיע במבחן מפמ"ר תשפ"ז	ו - יא בכלליות
פרקים יב-טו: יציאת מצרים- 8 עד 12 שיעורים [כסלון]			

נושאים עיקריים בפרק	פירושי רש"י נדרשים	רעיונות גדולים ביחידות ההוראה
פסוקים א – כ: הציוויים על פסח מצרים ופסח דורות כ- כח: הציווי וקיום פסח מצרים פסוקים כט – לו: מכת בכורות ויציאת מצרים	(יא) -פסח הוא לה' - עד המילה "נמלט" (יג) - והיה הדם לכם לאת - וראיתי את הדם	בנוסף לניסים הגדולים, בני ישראל נדרשים לעשות מעשים (מצוות) על מנת להיות נכונים לצאת ממצרים. לזיכרון יציאת מצרים יש נוכחות יום-יומית בחיינו כיהודים, והוא מהווה בסיס אמוני לקיומנו כעם.
ה-י: מצוות זכר ליציאת מצרים: - קידוש הבכורות - מצוות הפסח וחג המצות - מצות סיפור יציאת מצרים - מצות תפילין (שימו לב שחלק מהמצוות מופיעות פעמיים לאורך הפרק)	(ה)-את העבודה הזאת- רק המילים: "של פסח". (ח) -בעבור זה (ט)- והיה לך לאות – עד המילה "ובזרוע".	
יז – כב: - מסלול היציאה ממצרים - העלאת עצמות יוסף	(יז)- כי קרוב – עד המילה "למצרים". (כב)- לא ימיש	

נושאים עיקריים בפרק	פירושי רש"י נדרשים	רעיונות גדולים ביחידות ההוראה
- תפקידי עמוד האש ועמוד הענן		
יד - חזרת ישראל וחנייתם ליד הים - רדיפת מצרים - צעקת בני ישראל - שלבי הישועה בקריעת ים סוף	(ד) - ואכבדה בפרעה - עד המילים "מתגדל ומתכבד". (ה) - ויוגד למלך מצרים [להבנת הפירוש: איקטורין =מרגלים] (יט) - ויסע עמוד הענן (כ) - ויהי הענן והחשך - ויאר את הלילה	
טו, א-כא - שירת הים מומלץ ללמד בשיעור אחד		
פרקים טו-יז: הכניסה למדבר - 6 עד 9 שיעורים [טבת]		
טו, כב-כו - הנס והמצוות במרה		הנסיונות והניסים מעבירים את עם ישראל תהליך שמכשיר את העם לקבלת התורה
טז, ב-ג, יא-כט - התלונה על הרעב - נס המן - מצוות המן והנסיונות הכרוכים בהן	(ד) - הילך בתורתי (יז)- המרבה והממעט	

נושאים עיקריים בפרק	פירושי רש"י נדרשים	רעיונות גדולים ביחידות ההוראה
- המן לדורות יז - מסה ומריבה - מלחמת עמלק	(ה) - ומטך אשר הכית בו את היאר (ח) - ויבא עמלק (יא) - והיה כאשר ירים משה (יש להשלים מהמשנה ר"ה פ"ג משנה ח) (יב) - ויהי ידיו אמונה	קש"י המדבר, כמו גם קש"י החיים, יוצרים תהליך שמעצים את כוחות הנפש ואת האמונה בה' בקשה מוצדקת מה' היא מעשה ראוי, ואילו תלונה על ה' אינה מעשה ראוי. ההבדל בין השניים הוא דק ואפשר לזהותו בסגנון הדיבור
פרקים יח - כ: מעמד הר סיני - 5 עד 7 שיעורים [עד טו בשבט]		
יח ביקור יתרו עצת יתרו		מעמד הר סיני שהוא שיא רוחני יחידאי בתולדות עם ישראל, דרש תהליך של הכנה והיה מלווה בתופעות ניסיות חד פעמיות החורגות מהטבע.
יט, יד-יט - רקע למעמד הר סיני		להיות עם ה' - עם סגולה, זו זכות גדולה ומחוייבות גדולה.
כ, א-יז (בחלק מהחומשים עד פס' יח) • זיהוי עשרת הדברות בלשון הכתוב • כיצד מקיימים כל דיבר • יראת אלוקים על העם	(ז/ח) - זכור - עד המילה: "נאמרו". (י/יא) - ברך, ויקדשו (יב/יג) - לא תגנוב – רק המילים: בגנוב נפשות הכתוב מדבר, לא	מעמד הר סיני הוא הבסיס האמוני לתורה משמים.

רעיונות גדולים ביחידות ההוראה	פירושי רש"י נדרשים	נושאים עיקריים בפרק	
	תגובו (ויקרא י"ט:י"א) – בגובב ממון.		
פרשת משפטים: פגיעה באדם וברכוש (מצוות נבחרות): 9 עד 12 שיעורים [עד אמצע אדר א']			
כא, כג לפי פירוט הפסוקים בעמודת הנושאים העיקריים בפרק	הקדמה לפרשת משפטים: - הבנת המקום והזמן (לאחר מעמד הר סיני משה עולה להר ל40 יום ללמוד את פרשת משפטים ומצוות נוספות). - הבנת מבנה הלכתי השונה ממבנה סיפורי - לימוד באופן חווייתי, האירועים נוגעים לחיי המעשה	פרטי הלכות ובהן המחויבות שבין אדם לחברו, הם חלק בלתי נפרד מהברית שנכרתה בין עם ישראל לקב"ה בהר סיני.	

נושאים עיקריים בפרק	פירושי רש"י נדרשים	רעיונות גדולים ביחידות ההוראה
פרק כא: - יב- יד: דיני הורג אדם - טו-יז: חייבי מיתה שלא הרגו - ארבעה אבות נזיקין – ידע כללי - פרק כא פסוקים לג-לד: בור - פרק כב פסוק ה: אש - פרק כג - פסוקים ד- ה: השבת אבדה ופריקה - פסוקים י- יא: שמיטה - פסוקים יד-יז: שלושה רגלים	פרק כג: (ה) - וחדלת מעזוב לו - עזב תעזוב עמו- רק המילים: "עזיבה זו לשון עזרה" - עזוב תעזוב עמו – "לפרק המשא." (טז) - וחג הקציר - וחג האסיף	לאדם יש אחריות גם כלפי גופו, נפשו וכבודו של האדם האחר

פרקים לב, לד: חטא העגל - 6 עד 9 שיעורים [אדר ב- ניסן]			
לא , יח – לב כולו מתוכו פס' כא-כה	- חטא העגל - דברי ה' ותפילת משה - שבירת הלוחות, טיפול בעגל ובחוטאים - תפילת משה השניה ותשובת ה'	פרק לב: (ב) - באזני נשיכם (ה) - ויבן מזבח - ויאמר חג לה' מחר – עד המילה: "פשוטו".	להבנת הרקע לחטא העגל: מאורעות גדולים משאירים רושם בנפש האדם, אך כדי לבסס שינוי נדרש תהליך ממושך. עולם הרוח והנפש נזקק לביטוי גם בדברים מוחשיים
לד א-י	- הכנות ללוחות שניים, - התגלות ה' בי"ג מידות - תפילת משה ותחילת תשובת ה' (החל מפס' י"א מופיע פירוט הברית –אין חובה ללמד)		מנהיג גדול מתגלה בהתמודדות שלו במיוחד בשעות משבר
	(הפרקים למבחן - עד לכאן)		
פרקי המשכן - 6 עד 9 שיעורים [אייר- סיון]			
כ"ה - ל"א, ל"ה - מ	- מטרת הקמת המשכן - היכרות עם מבנה המשכן באופן כללי, הכלים המרכזיים – ממה עשויים ותפקידיהם, מיקום כל כלי במשכן.		פרטי הציוויים על הכלים והחומרים שמהם הם עשויים, מגלמים רעיונות רוחניים עמוקים. להשתתפות הפעילה של בני ישראל בתרומות למשכן ובהכנת הכלים יש חלק משמעותי בהשראת השכינה במשכן ובמציאות.

		- היכרות עם בגדי הכהונה ותפקידי הבגדים הנזכרים בפסוקים. - התגייסות העם לתרומות למשכן - הקמת המשכן והענן מכסה את המשכן	
--	--	--	--